

Casa
Gab.
Est.
Tab.
N.º

45/6

Incipit prefatio sci hieronimi. In libro genesis.

desiderij mei desiderata fac
cepi eptas. qui quodam
presagio futurozum cu
clambele sortitus est no
men: obsecrans ut translatum in latina
linguam de hebreo sermone pentateuchū.
nostrozum auribus traderem. Periculosū
opus certe et obrectatorum lacratibus pa
tens: qui me asserunt in septuaginta in
terpretū suggillationem noua pro ue
teribus cedere. Ita ingenium quasi ui
num pbantes: cum ego sepiissime testa
tus sim me pro uili portione in taberna
culo dei offerre que possim. nec opes al
terius aliozū pauprate fedari. Quod
ut auderem origenis me studium puo
cauit: qui editioni antiquę translatio
nem theodotionis miscuit. asterisco et
obelo id est stella et ueru opus omne di
stinguens: dum aut illufcescere facit q̄
minus ante fuerant. aut superflua. q̄q̄
iugulat et confodit. maxime que euan
glistarum et aplozum auctoritas pmul
gaut. In quib; multa de ueteri testamen
to legimus que in nr̄is codicib; non ha
bentur: ut est illud. Ex egypto uocau si
lium meum. Et qm̄ nazareus uocabitur.
Et uidebunt in quem compunxerunt. Et
flumina de uentre eius fluent aque uue.
Et quod oculus non uidit nec auris audi
uit. nec in cor hominis ascendit. que pre
parauit d̄s diligentib; se. Et multa alia:
que pprium sint acina desiderant. Inter
rogemus ergo eos ubi hec scripta sint: et
cum dicere non potuerint de libris he
braicis pferamus. Primum testimoniū
est in osee: scdm̄ in isaya. tertium in zacha
na. quartum in puerbijs. quintū eque
in isaya. Quod multi ignorantes apo

chriphorum deliramenta sectantur: et hi
beras nenas libris autenticis preferunt.
Causas erroris: non est meum exponere.
Iudei prudenti factum dicunt eē consilio:
ne ptolemeus unius dei cultor etiam apd
hebreos duplicem diuinitatem deprehē
deret. Quod maxime iccirco faciebat: q̄a
in platonis dogma cadere uidebatur. De
niq; ubicumq; sacratum aliqd scriptura te
statur de patre et filio et spū sc̄o. aut aliter
interpretati sunt. aut omnino tacuerunt:
ut et regi satisfacerent et archanū fidei non
uulgarent. Et nescio quis primus auctor
septuaginta cellulas alexandrie menda
cio suo extruxerit. quib; diuisi eadem
scriptarant: cum aristeus eiusdem pro
lomei hyperapistes. et multo post tempo
re iosephus nichil tale reculerint. sed in
una basilica contulisse scribant non p
phasse. Aliud est enim esse uatem: aliud
esse interpretem. Ibi sp̄s uentura predicat:
hic eruditio et uerborū copia ea que in
telligit transfert. Nisi forte putandus est
tullius economicum xenophonis et pla
tonis pitagoram et demostenis ptesiphō
tem afflatus retorico spū transtulisse. Aut
aliter de hisdem libris pseptuaginta inter
pretes. aliter p aplos sp̄s sc̄s testimoniate
xuit. ut quod illi tacuerunt hijs scriptū
esse mentati sūt. Quid igitur? Dampna
mus ueteres: minime. sed post priorum
studia in domo d̄ni quod possumus labo
ramus. Illi interpretati sunt ante aduen
tum xpi. et quod nescabant dubijs protu
lere sententijs: nos ū p̄ passionem et re
surrectionē eius non tam pphiam quā hy
storiam scribimus. Alter enim audita:
aliter uisa narrantur. Quod melius intel
ligimus: melius et pferimus. Audi igitur
emule: obrectator ausculta. Non dāpno

non reprehendo septuaginta: sed confiden-
ter cunctis illis aptos prefero. Per istorum os
michi xpc sonat: quos ante pphas inter spi-
ritalia karismata positos lego. in quib; ul-
timum pene gradum inter preces tenent.

Quid luore torqueris: Quid impitoru ani-
mos contra me concitas: Sicuti in transla-
tione uidear tibi errare. interroga hebreos.
diuersarum urbium magistris consule.

Quod illi habent de xpo: tui codices non ha-
bent. Aliud est si contra se postea ab aplis
usurpata testimonia pbauerunt: et emen-
dacioa fut exemplaria latina quam gre-
ca. greca quam hebreca. Verum hec contra
inuidos. Nunc te precor. desiderari kme. ut
quia tantum opus me subire fecisti. et a ge-
nesi exordium capere. orationibus iuues. q
possim eodem spu quo scripti sunt libri in
latinum eos transferre sermones.

*Explicit psalms. Incipiunt capitula li-
bri genesis. Opus factum dei sex die-
bus et septimo requiescit.*

De die primo: in quo lux facta est.
De die secundo: in quo celum factum est.
De die tertio: in quo terra et mare.
De die quarto: in quo sol et luna et stelle.
De die quinto: in quo repentina in mari et uolatu-
lia celi.

De die sexto: in quo quadrupedia et serpentes
et bestie et omnia pectora et repentina et homo.

De die septimo in quo requisuit omni ope con-
summato deus.

De hoc libro in quo uniuersa que facta sunt dicit.

Vbi preceptum dat dñs ad e et mulieri eius.

Vbi seduxit serpens mulierem.

Vbi interrogantur de transgresso.

Educunt de paradiso. ne sumant de ligno uite.

Rati sunt ad e filij. cham et abel.

Cham occidit fratrem suum.

Ad e natus est seth pro abel.

De generationibus hominum.
De noe placuit deo. et transtulit eum ds.
De ceptis sibi uxores filij dei et iratus est ds.
De noe placuit deo et precepit illi ds ut faceret archam.
De ingressu e. noe in archam et factu e diluuium.
De moratu est dñs noe et eorum qui cum illo erant
et siccata est aqua.

Anno sexcentesimo et uno noe exiit de archa
ipse et qui erant cum eo.

Benedixit dñs noe et filios eius.

Statuit dñs diluuium minime futurum.

De trib; filijs noe sem cham et iaphet et de
ipso ubi inebriatus est.

De generationibus noe et filiorum eius.

De commixtione linguarum.

De generationibus thare patris abraham.

De iure dñs ad abraham exi de terra tua.

Visus est dñs ds abrahę. ad locum sicchem.

Promissiones abrahę et semini eius.

Pugnauerunt reges. iij. aduersus quinque et

Vacauerunt loth et omne equitatum sodomorum.

Visus est dñs abrahę et benedixit eum et dixit
ei. peregrinum erit semen tuum.

Visus est dñs abrahę et dedit ei signum cir-
cumcisionis et de ysaac.

Visus est dñs abrahę cum iret perdere sodomitas.

Venerunt angeli in sodomis et manserunt apud loth.

Pluit dñs ignem et sulphur et euerit sodomam.

Visus est dñs ad abimelech. pro sara.

Procreta filium et uocauit eum pater eius ysaac.

Dixit sara ad abraham. pice ancillam et filium eius.

Iurauerunt inuicem abraham et abimelech.

Deus temptauit abraham in ysaac.

Defuncta est sara et emittit locum abraham ad

sepulchrum ab ephron.

Procreta seruo et profectus est et adduxit rebecca.

Dixit abraham annis centum septuaginta quinque.

De generationibus israhel quadraginta septem.

De generationibus ysaac.

Facta est fames et uisus est dñs ysaac et dixit

ei. noli descendere in egyptum. et habitauit in
gerarim ubi seminauit et fecit centuplum.

Senuit ysaac et benedixit iacob pesau et nes
ciuit.

Dimisit ysaac iacob filium suum ut iret in meso
pochamiam.

Vidit iacob uisum et dominus loquutus est ad eum
et benedixit eum.

Uenit iacob in orientem et accepit filias laban
sibi uxores.

Pepit lia iacob uero suo filios. iij. et stetit
apartu.

Rachel dedit iacob ancillam suam balam
et peperit ei duos filios.

Ethia dedit illi ancillam suam et peperit ei
filios duos. et ipsa peperit filios duos et dinam.

Memoratus est dominus rachel et peperit ioseph et
stetit eum laban de omnibus uarijs.

Dixit dominus iacob reuertere in terram patris
tui et consequutus est eum laban ubi iuraue
runt inuicem.

Vidit iacob castra dei et misit nuncios fra
trum suum.

Uenit iacob in ciuitate sichimorum ubi occide
runt filij eius omnes in habitantes propter dinam.

Dixit dominus iacob ascende in locum bethel.

Visus est dominus ipsi iacob et benedixit eum co
gnominatusque eum israhel.

Ibi peperit rachel beniamin et mortua est. et
de generationibus iacob.

De generationibus esau.

De principibus esau.

Qui regnauerunt in edom postquam rex erat in israhel.

De ioseph et de sompnijs eius.

Ibi missus est in puteum et distractus est ismabe
litis.

De iuda et thamar uxore filij eius que erat
uidua.

De ioseph et uxore phutiphare.

De his qui in carcere somnia uiderunt. et

interpretauit ea ioseph.

Somnum pharaonis quod interpretauit ioseph.
Vbi misit iacob filios suos in egyptum et cogno
uit eos ioseph et unum ex ipsis reclusit usque dum
ueniret frater eius beniamin.

Inualuit fames et uenerunt ad eum cum ben
iamin. et mandauit patri suo uenire ad se.

Visus est dominus iacob et dixit illi descende in egyptum
cum animabus lxxv. intrauit iacob in egyptum.

Venit obuiam ioseph israheli patri suo.

Nunciauit ioseph pharaoni quoniam uenit pater eius.

Dixit pharaon ioseph ut eligeret terram in qua
habitaret pater eius.

Habitauit israhel in egypto et dixit filio suo ioseph
ne sepeliret eum illic. uixit autem iacob annis cen
tum quadraginta septem.

Confirmatus est iacob et benedixit filios ioseph
alterius manibus.

Vocauit iacob omnes filios suos et dixit eis que
uentura essent in nouissimis diebus et defunctus est.

Uixit ioseph annis centum et decem. et adiurauit
fratres suos ut cum uisitarentur tollerent secum
ossa eius in terram suam.

Vixit autem iacob annis centum quadraginta
septem et defunctus est.

Explicunt capitula.

Dixitq; deus. Fiat lux. Et facta est lux.
 Et vidit deus lucem quod esset bona:
 et diuisit lucem a tenebris. Appellauitq;
 lucem diem: et tenebras noctem. Factuq;
 est uespere et mane: dies unus. Dixit
 quoq; deus. Fiat firmamentum in me
 dio aquarum. et diuidat aquas ab aqs.
 Et fecit ds firmamentu. Diuisitq; aquas
 que erant sub firmamento: ab his que erat
 sup firmamentum. Et factum est ita.
 Vocauitq; dns firmamentu celum. Et fa
 ctu e uespere et mane: dies scds. Dixit
 uero ds. Congregent aque que sub
 celo sunt in locum unum: et appare
 at arida. Factumq; est ita. Et uocauit
 deus aridam terram: congregationesq;
 aquarum appellauit maria. Et uidit
 deus quod esset bonum: et ait. Germinet
 terra herbam uirentem et facientem
 semen: et lignum pomiferum faciens
 fructum iuxta genus suum. cuius sem
 in semetipso sit sup terram. Et factum
 est ita. Et protulit terra herbam uiren
 te. et afferentem semen iuxta genus
 suum: lignumq; faciens fructum. et
 habens unumquodq; semine scdm spe
 ciem suam. Et uidit ds quod esset bo
 num: factumq; est uespere et mane
 dies tertius. Dixit autem ds. Fiant lu
 minaria in firmamento celi: ut diui
 dant diem et noctem. et sint insigna
 et tempora et dies et annos. et luceant
 in firmamento celi: et illuminent ter
 ram. Et factum est ita. Fecitq; ds duo
 magna luminaria. Luminare maius
 ut preeset diei: et luminare minus ut
 preeset nocti. Et stellas. Et posuit eas
 ds in firmamento celi: ut lucerent sup
 terram. et preessent diei ac nocti et diui
 derent lucem ac tenebras. Et uidit ds

quod esset bonum: et factum est uespere
et mane dies quartus. Dixit etiam d's.

J.iiii. Producant aque reptile anime uiuentis:
et uolatile sup terram sub firmamento
celi. Creauitq; d's cete grandia. et omne
animam uiuentem atq; motabilem qua
pduxerant aque in species suas. et omne
uolatile scdm genus suum. Et uidit d's
quod esset bonum: benedixitq; eis dicens.
Crescite et multiplicamini et replete
aquas maris: auesq; multiplicentur sup
terram. Et factum est uespere et mane:
J.v. dies quintus. Dixit quoq; d's. Produ-
cat terra animam uiuentem in gene-
re suo: iumenta et reptalia et bestias
terre scdm species suas. Factuq; est ita.
Et fecit d's bestias terre iuxta species
suas: et iumenta et omne reptile ter-
re in genere suo. Et uidit d's quod
esset bonum: et ait. Faciamus homi-
nem ad imaginem et similitudinē
nrām: et presit piscib; maris. et uola-
tilib; celi. et bestiis uniuerse terre om-
niq; reptili quod mouet in terra. Et
creauit d's hominem ad imaginē et
similitudinē suam: ad imaginem dei
creauit illum. Masculum et feminam
creauit eos. Benedixitq; illis d's: et ait.
Crescite et multiplicamini et replete
terram et subicite eam: et dominami-
ni piscib; maris et uolatilib; celi. et
uniuersis animantib; que mouentur
sup terram. Dixitq; d's. Ecce dedi uo-
bis omnem herbam asserentem semen
sup terram. et uniuersa ligna que ha-
bent generis sui sementē in semetipsis:
ut sint uobis in escam et cunctis ani-
mantib; terre. omniq; uolucris celi et
uniuersis que mouentur in terra. et
in quib; est anima uiuens. ut habeant

ad uescendum. Et factum est ita. Uiditq;
d's cuncta que fecit: et erant ualde bona.
Et factu est uespere et mane dies sextus.

J.vi. Igitur pfecti sunt celi et terra: et omnis
ornatus eorum. Compleuitq; d's die sep-
timo opus suum quod fecerat: et requie-
uit die septimo ab omni opere quod pa-
trarat. Et benedixit diei septimo et san-
ctificauit illum: q̄a in ipso cessauerat ab
omni ope suo quod creauerat deus ut
faceret. Iste generationes celi et terre qn-
do create sunt. in die quo fecit dñs d's
celum et terram. et omne uirgultū agri
antequam oriretur in terra. omnēq; her-
bam regionis priusquā germinaret.
Non enim pluerat dñs d's sup terram.
et homo non erat qui oparetur terram.
sed fons ascendebat ē terra irrigans uni-
uersam supficiem terre. Formauit igit
dñs d's hominē de limo terre. et in spi-
rauit in faciem eius spiraculum uitę.
et factus est homo in animam uiuen-
tem. Plantauerat autem dñs d's para-
dysum uoluptatis a pncipio: in quo
posuit hominē quem formauerat. Pro-
duxitq; dñs d's de humo omne lignum
pulchrum uisui et ad uescendum sua-
ue: lignū etiam uitę in medio paradysi.
lignumq; scientię boni et mali. Et flu-
uius egrediebatur de loco uoluptatis:
ad irrigandum paradysum. Qui inde
diuiditur in quatuor capita. Nomen uni-
physon. Ipse est qui circuit omnem ter-
ram euilath: ubi nascitur aurum. Et
aurū terre illius optimū est. Ibiq; inue-
nitur bdellium. et lapis omichinus. Et
nomen fluuio scđo gyon. Ipse est qui cir-
cuit omnē terram ethiopie. Nomen ue-
ro fluminis tercii tygris. Ipse uadit con-
tra assyrios. Fluuus autem quartus: ipse

.11.

J. viii. est euphrates. Tulit ergo dñs dñs hominem et posuit eum in paradýso uoluptatis ut oparetur et custodiret illud. Precepitq; ei dicens. Ex omni ligno paradýsi comede: de ligno autē scientie boni et mali ne comedas. In quocūq; enī die comederis ex eo: morte morieris. Dixit quoq; dñs dñs. Non est bonum hominem esse solum. Faciamus ei adiutoriū simile sibi. Formatis igitur dñs dñs de humo cunctis animantib; terre. et uniuersis uolatilib; celi adduxit ea ad adam: ut uideret quid uocaret ea. Omne enī quod uocauit adam anime uiuentis. ipsum est nomen eius. **J. ix.** Apellauitq; adā nomib; suis: cuncta animantia et uniuersa uolatilia celi: et omnes bestias terre. Adde uero non inueniebat adiutor similis eius. Immisit ergo dñs dñs soporem in adam. Cūq; obdormisset: tulit unam de costis eius. et repleuit carnē pro ea. Et edificauit dñs dñs costam quam tulerat de adam in mulierem: et adduxit eam ad adam. Dixitq; adā. Hoc nunc os ex ossibus meis: et caro de carne mea. Hęc uocabitur uirago: qm̄ de uiro sumpta est. Quamobrem relinquet homo patrem suum et matrē suam. et adherebit uxori suę. et erunt duo in carne una. Erat autē uterq; nudus adam scilicet et uxor eius: et non erubescabant. **J. x.** Sed et serpens erat callidior cunctis animantib; terre: que fecerat dñs dñs. Qui dixit ad mulierem. Cur precepit uobis dñs. ut non comederis de omni ligno paradýsi: Cui respōdit mulier. De fructu lignorū que sunt in paradýso uestimur. De fructu uero ligni qd̄ est in medio paradýsi precepit nobis dñs ne comederemus et ne tange-

remus illud. ne forte moriamur. Dixit autē serpens ad mulierem. Nequaquā morte moriemini. Scit enim dñs quod in quocūq; die comederitis ex eo aperientur oculi ur̄i: et eritis sicut dij scientes bonum et malum. Vidit igitur mulier qd̄ bonum ēēt lignum ad uescendum et pulchrum oculis. aspectuq; delectabile. et tulit de fructu eius et comedit. deditq; uiro suo. Qui comedit. Et aperti sunt oculi amborum. Cumq; cognouissent esse se nudos: consuerunt folia ficus. et fecerunt sibi perizomata. Et cum audissent uocem dñi dei deambulantis in paradýso ad auram post meridiem. abscondit se adam et uxor eius a facie dñi dei in medio ligni paradýsi. Uocauitq; dñs dñs adam: et dixit ei. Vbi es? Qui ait. Uocem tuam audiui in paradýso: et timui eō quod nudus essem. et abscondi me. Cui dixit dñs. Quis enim indicauit tibi qd̄ nudus esses. nisi quod ex ligno de quo preceperam tibi ne comederes comedisti? Dixitq; adam. Mulier qua dediti sociam michi: dedit michi de ligno et comedi. Et dixit dñs dñs ad mulierē. Quare hoc fecisti? Que respondit. Serpens decepit me: et comedi. Et ait dominus deus ad serpentem. Quia fecisti hoc: maledictus es inter omnia animantia et bestias terre. Sup̄ pectus tuum gradiens: et terram comedes cunctis dieb; uite tue. Inimicitias ponam inter te et mulierem: et semen tuū et semen illius. Ipsa conteret caput tuū: et tu insidiaberis calcaneo eius. Mulieri qđ dixit. Multiplicabo et uirgines tuas: et conceptus tuos. In dolore paries filios: et sub uiri potestate eris et ipse domi-

nabitur tui. Adq; uero dixit. Quia au-
disti uocem uxoris tue. et comedisti de
ligno ex quo precepam tibi ne comede-
res maledicta terra in ope tuo. In labo-
rib; comedes ex ea cunctis dieb; uite tue.
Spinas et tribulos germinabit tibi: et
comedes herbas terre. In sudore uultus
tui uesceris pane. donec reuertaris in
terram de qua sumptus es: quia pul-
uis es et in puluerem reuerteris. Et uo-
cauit adam nomen uxoris sue eua: eo
quod mater esset cunctorū uiuentiū.
Fecit quoq; dñs deus adam et uxori ei
tunicas pellicias. et induit eos: et ait.
Ecce adam factus est quasi unus ex no-
bis sciens bonum et malum. Nunc g̃
uidece ne forte mittat manum suam.
et sumat etiam de ligno uite: et come-
dat et uiuat in eternū. Emisitq; eum
dñs deus de paradýso uoluptatis. ut
oparetur terram de qua sumptus est.
Eiecitq; adam: et collocauit ante pa-
radýsum uoluptatis cherubin et flā-
meum gladium atq; uersatilem. ad
custodiendam uiam ligni uite. Adā
uero cognouit eua uxorem suam.
que concepit et peperit cain: dicens:
Possedi hominē p̃ dñm. Rursumq; pe-
perit fr̃m suum abel. Fuit autē abel
pastor ouium: et cain agricola. Factū
est autē post multos dies. ut offerret
cain de fructib; terre munera dño.
Abel quoq; obtulit de primogenitis gre-
gis sui: et de adipib; eorū. Et respexit
dñs ad abel et ad munera eius: ad cain
uero et ad munera illius non respexit.
Iratuq; est cain uehementer: et con-
cidit uultus eius. Dixitq; dñs ad eum.
Quare iratus es et cur concidit facies
tua? Nonne si bene egeris recipies. si

autem male statim in forib; peccatū ad-
erit: Sed sub te erit appetitus eius: et tu
cōnaberis illius. Dixitq; cain ad abel fr̃m
suum. Egrediamur foras. Cumq; essent
in agro: confurrexit cain aduersus abel
fr̃m suum. et interfecit eum. Et ait dñs
ad cain. Vbi est abel frater tuus? Qui re-
spondit. Nescio. Nunq̃d custos fr̃is mei
sum? Dixitq; ad eum. Quid fecisti? Vox
sanguinis fr̃is tui clamat ad me de ter-
ra. Nunc g̃ maledictus eris sup terram:
que aperit os suum et suscepit sanguinē
fr̃is tui de manu tua. Cum opatus fue-
ris eam: non dabit tibi fructus suos. Va-
gus et profugus eris sup terram. Dixitq;
cain ad dñm. Maior est iniquitas mea:
quā ut ueniam merear. Ecce eijs me
hodie a facie terre: et a facie tua abscon-
dar. erog; uagus et profugus in terra.
Omnis igitur qui inuenerit me: occidet
me. Dixitq; ei dñs. Nequaquam fiet ita:
sed omnis qui occiderit cain septuplum
punietur. Posuitq; dñs in cain signum:
ut non eum interficeret omnis qui in-
uenisset eum. Egressusq; est cain a fa-
cie dñi: habitauit in terra profugus
ad orientalem plagam eden. Cogno-
uit autē cain uxorem suam: que conce-
pit et peperit enoch. Porro enoch genu-
it irad. Et irad genuit mauabel. Et
mauabel: genuit matufabel. Et ma-
tufabel. genuit lamech. Qui accepit
uxores duas. Nomen uni adā: et nomen
alteri sellā. Genuitq; ada iubal. Qui
fuit pater habitantium in tentorijs atq;
pastorum. Et nomen fr̃is iubab. Ipse
fuit pater canentium cythara et or-
gano. Sellā quoq; genuit thubalcain.
Qui fuit malleator et faber in cuncta
opa eris et ferri. Soror uero thubalcain:

Et edificauit ciuitatē:
uocauitq; nom̃ ei ex
nomine filij sui enoch.

noemina. Dixitq; lamech uxori; suis: adē et selle. Audite uocem meam uxores lamech: auscultate sermonē meū. Qm̄ occidi uirū in uulnus meum et adolecentulū in liuorem meū. septuplū ultio dabitur de cain: de lamech uero septuagies septies. Cognouit quoq; ad huc adam uxorem suam. Et peperit filiū: uocauitq; nomen eius seth dicens. Posuit michi d̄s semen aliud pro abel: quem occidit cain. Sed et seth natus est filius: quē uocauit enos. Iste cepit inuocare nomen dñi. hic est liber generationis adam: in die qua creauit d̄s hominem.

Ad similitudinē dei fecit illum: masculinum et feminam creauit eos. Et benedixit illis: uocauitq; nomen eorū adā in die qua creati sunt. Vixit autē adā centum triginta annis: et genuit ad imaginem et similitudinem suam. uocauitq; nomen eius seth. Et facti sunt dies adam postquam genuit seth octingenti anni: genuitq; filios et filias. Et factum est omne temp̄ quod uixit adam anni nongenti triginta: et mortuus est. Uixit quoq; seth centum quinq; annis: et genuit enos. Uixit autem seth postquā genuit enos. octingentis septē annis: genuitq; filios et filias. Et facti sunt omnes dies seth nongentorū duodecim annorū: et mortuus est. Vixit uero enos nonaginta annis: et genuit caman. Post cuius ortum uixit octingentis qundecim annis: et genuit filios et filias. Et facti sunt om̄s dies enos nongentorū quinq; annorum: et mortuus est. Uixit quoq; chaman septuaginta annis: et genuit malalehel. Et uixit chaman

postquam genuit malalehel octingentis quadraginta annis: genuitq; filios et filias. Et facti sunt om̄s dies chaman nongenti decem anni: et mortuus est. Uixit autē malalehel sexaginta quinq; annis: et genuit iareth. Et uixit malalehel postquā genuit iareth: octingentis triginta annis: et genuit filios et filias. Et facti sunt om̄s dies malalehel: octingenti nonaginta quinq; anni. et mortuus est. Vixit autē iareth centum sexaginta duob; annis: et genuit enoch. Et uixit iareth postquā genuit enoch: octingentis annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt om̄s dies iareth: nongenti sexaginta duo anni: et mortuus est. Porro enoch uixit sexaginta quinq; annis: et genuit matusalam. Et ambulauit enoch cum deo. Uixit autē enoch postquā genuit matusalam trecentis annis: et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies enoch trecenti sexaginta quinq; anni. Ambulauitq; cum deo: et non apparuit. quā tulit cum d̄s. Vixit quoq; matusalā centū octoginta septē annis: et genuit lamech. Et uixit matusalā postquā genuit lamech septingentis octoginta duob; annis: et genuit filios et filias. Et facti sunt om̄s dies matusalā nongenti sexaginta nouem anni: et mortuus est. Uixit autem lamech centū octoginta duob; annis: et genuit filiū. uocauitq; nomen ei noe dicens. Iste consolabitur nos ab opibus manuum nr̄arum in terra cui maledixit dñs. Vixitq; lamech postquā genuit noe quingentis no-

Lxxv. magna quinq; annis: et genuit filios et has. Et facti sunt omnes dies lamedo septingenti septuaginta septē anni: et mortuus est. Noe uero cum cingentorū esset annorum: genuit sem. cham. et iaphet. Cūq; cepisset homines multiplicari sup faciem terre. et filias pcreassent: uidentes filij dei filias hominū quod essent pulchre. accepit s uxores ex omib; quas elegerant. Dixitq; deus. Non pmanebit sps m̄s in homine in eternum: q̄a caro est. Eruntq; dies illius: certum uiginti annorū. Gigantes autē erant sup terram: in illis dieb;. Postq̄m enim ingressi sunt filij dei ad filias hominum ille que genuerunt: isti sunt potentes a seculo uiri famosi. Videns autē d̄s qd̄ multa malicia hominū esset in terra. et cuncta cogitatio cordis intenta esset. ad malum omni tempore: penituit eum qd̄ hominē fecisset in terra. Et precans in futurum. et tactus corde in tr̄secus. delebo inquit hominem que creauit a facie terre. ab homine usq; ad animantia. a reptili usq; ad uolucres celi. penitet enī me fecisse. eos. Noe uero inuenit gr̄am coram d̄no. hęc generationes noe. Noe uir iustus atq; pfectus fuit. in generationib; suis. Cum deo ambulauit. et genuit tres filios. sem. cham. et iapheth. Corrupta est autē terra coram deo: et repleta est terra iniquitate. Cumq; uisisset d̄s terram esse corruptam. omnis quippe caro corruerat uiam suam sup terram. Dixit ad noe. Finis uniuerse carnis uenit coram me. Repleta ē. tra iniquitate a

facie eorum: et ego disperdam eos cum terra. Fac tibi archam de lignis leuigatis. Mansiunculas in archa facies: et bitumine linies eam intrinsecus et extrinsecus. Sic autē facies eam. Trecentorū cubitorū erit longitudo archę. quinquaginta cubitorum latitudo eius. et triginta cubitorū altitudo illius. Fenestram in archa facies. et in cubito consummabis summitem eius. Ostium autē archę ponet ex latere deorsum. Cenacula et tritega facies in ea. Ecce ego adducam diluuij aquas sup terram: ut interficiam omnē carnem in qua sps uite est subter celū. uniuersa que in terra sunt consumentur. Ponamq; fedus meum tecum. et ingredieris archam tu et filij tui. uxor tua. et uxores filioꝝ tuorū tecū. Et ex cunctis animantib; uniuerse carnis bina induces in archam: ut uiuant tecū. masculini sexus et feminini. De uolucris; iuxta genus suum. et de iumentis in genere suo. et ex omni reptili terre: scdm̄ genus suum. bina de omnib; ingredientur tecum: ut possint uiuere. Tolles igitur tecū ex omnib; escis que mandari possunt. et portabis sic apud te. et erunt tam tibi quam illis in cibum. Fecit ergo noe omnia que precepit illi d̄s. Dixitq; d̄s ad eum. Ingredere tu et omnis domus tua in archam. Te enī uidi iustum coram me in generatione hac. Ex omnib; animantib; mundis tolle septena et septena. masculinum et feminā: de animantib; uero n̄ mundis duo et duo masculū et feminā. sed et de uolatilib; celi septena et septena mas

Lxxvii.

culum et feminam. ut saluetur semen sup faciem uniuersę terre. Adhuc enim et post dies septę ego pluia sup terram quadraginta diebus et quadraginta noctib; et delebo omnę substantiam quā feci de superficie terre. Fecit ergo noe omnia quę mandauerat ei dñs. Eratq; sexcentorū annoꝝ quando diluuij aque mundauerunt sup terram. Et ingressus est noe et filij eius. uxor illius et uxores filioꝝ eius cum eo in archam. propter aq̄s diluuij. De animantib; quoq; mundis et immundis. et de uolucibus et ex omni qđ mouet sup terrā. duo et duo ingressa sunt ad noe in archā masculus et femina. sicut precepit dñs noe. Cumq; transissent septem dies: aque diluuij mundauerunt sup terram. Anno sexcentesimo uite noe. mense scđo. septimodecimo die mensis. rupti sunt om̄s fontes abyssi magnę. et cataractę cęli aptę sunt. Et facta est pluuia sup terram: quadraginta dieb; et quadraginta noctibus. In articulo diei illius ingressus est noe. et se. et chā. et iapheth. filij ei. uxor illius: et uxores filioꝝ ei. cum eis in archam. Ipsi et omne animal scđm genus suum: uniuersaq; iumenta in genere suo. et omne qđ mouetur sup terram in genere suo. Cunctumq; uolabile scđm genus suum. uniuersę aues omnesq; uolucres ingressę sunt ad noe in archam: bina et bina ex omni carne in qua erat sp̄s uite. Et quę ingressę sunt masculus et femina ex omni carne introierunt: sicut precepit ei dñs. Et induxit eum dñs de foris. Factumq; est

diluuium quadraginta die et quadraginta noctib; sup terram: et multiplicatae sunt aque. et leuauerunt archam in sublimē a terra. Vehementer inundauerunt: et om̄ia repleuerunt in superficie terre. Porro archa fiebatur sup aquas: et aque preualuerunt nimis sup terram. Optiq; sunt om̄i montes excelsi: sub uniuerso cęlo. Quidem cubitis altior fuit aqua: sup montes q̄s opuerat. Consumpta est itaq; omnis caro quę mouebatur sup terrā: uolucru. animantiū. bestiariū om̄iumq; reptantiū. quę reptant sup terram. Uniuersi homines et cuncta in quib; spiraculū uite est in terra: mortua sunt. Et deleuit dñs om̄ē substantiā quę erat sup terram: ab homine usq; ad pec̄. tā reptile quā uolucres cęli. et deleta sūt de terra. Remansit autē ilius noe: et qui cum eo erant in archa. Obtinueruntq; aque terras: certum quinquaginta dieb;. Recordatus uitę dñs noe cunctoꝝq; animantiū c̄ omnium iumentorū quę erant cum eo in archa: adduxit sp̄m sup terrā: et imminute sunt aque. Et clausi sunt fontes abyssi. et cataractę cęli: et prohibite sunt pluuie de cęlo. Reuersęq; sūt aq̄ de terra euntes et redeuntes: et ceperunt minui post centū quinquaginta dies. Requieuitq; archa mense septimo. uicesima septima die mensis sup montes armeni. At uero aque ibant et decresebant: usq; ad decimū mensem. Decimo enim mense primo die mensis apparuerunt cacumina montium. Cumq; transissent quadraginta dies. aperit noe fenestram archę quam fecerat: dimisit coruum.

Qui egrediebatur et non reuertebatur: donec sicarentur aque sup terram. **E**misit quoq; colubam post eum. ut uideret si iam cessasset aque sup faciem terre. Que cu non inuenisset ubi req; esceret pes eius: reuerfa est ad eum in archam. Aque eni erant sup uniuersam terram. Extenditq; manu: et apprehensam intulit in archam. **E**xpectatis autē ultra septem dieb; alijs: rursum dimisit columbā ex archam.

At illa uenit ad eum ad uespam. portans ramum oliue uirentib; folijs in ore suo. Intellexit g; noe qd; cessasset aque sup terram. Expectauitq; nichilominus septē alios dies: et emisit columbam. Que non est reuerfa ultra ad eum. Igitur sexcentesimo pmo anno. pmo mense. pma die mensis: imminute sunt aque sup terram. Et aprensus noe tectū arche. aspexit et uidit qd; exsiccata esset superficies terre. Mense scdo septima et uicesima die mensis: arefacta est terra. Loquutus est autē d; ad noe: dicens. Egredere de archa tu et uxor tua: filij tui et uxores filioꝝ tuorū tecū. Cuncta animantia que sūt apud te. ex omni carne tam in uolantibus; quā in bestijs: et uniuersis reptantibus; que reptant sup terram educ tecum: et ingredimini sup terram. Crescite et multiplicamini sup eam. Egressus est ergo noe et filij eius. uxor illius et uxores filioꝝ eius: cum eo. Sed et omnia animantia. iumenta et reptalia que reptant sup terram scdm genus suū de archa egressa sunt. Edificauit autē noe altare dño. Et tollens de cunctis pecorib; et uolucris; mundis: obtulit holocaustum sup altare.

Odoratusq; est dñs odorem suauitatis. et ait ad eum. Nequaquam ultra maledicam terre ppter homines. Sensus eni et cogitatio humani cordis: in malū pna sunt ab adolescentia sua. Non g; ultra pcutiam omnē animantē. sicut feci. Cunctis dieb; terre. sementis et messis. frigus et estus. estas et hyemps. nox et dies non requiescent. **B**enedixitq; d; noe et filijs eius: et dixit ad eos. Crescite et multiplicamini et replete terrā. et terror uester ac tremor sit sup cuncta animantia terre: et sup om̄s uolucres celi. cum uniuersis que mouentur in terra. Omnes pisces maris manus ur̄e traditi sunt: et om̄e quod mouetur et uiuit. erit uobis in cybum. Quasi olea uirentia tradidi uobis om̄ia. excepto qd; carnē cum sanguine non comedetis. Sanguinē eni animarū uīarum requiram de manu cunctarū bestiarū: et de manu hominis. de manu uiri et fris eius requiram animam hominis. Quicūq; effuderit humanū sanguinē: fundetur sanguis illius. Ad imaginē quippe dei factus est homo. Vos autē crescite et multiplicamini: et ingredimini sup terram. et implete eam. **H**ec quoq; dixit d; ad noe. et ad filios eius cum eo. Ecce ego statui pactum meū uobiscū: et cum semine ur̄o post uos: et ad omnē animā uiuētē que est uobiscum tam in uolucris; quā in iumentis et pecudibus terre cunctis que egressa sunt de archa et uniuersis bestijs terre. Statui pactū meū uobiscum. et nequaquam ultra interficietur omnis caro aquis diluuij. neq; erit deinceps diluuiū dissipans terram. **D**ixitq; d; Hoc signū

xxxii

lx.

xxxv.

g^om

federis quod do inter me et uos. et ad
omne animam uiuentem que est uo-
biscum in generatione sempiterna.

Arcum meum ponam in nubibus.
et erit signum federis inter me et
inter terram. Cumque obduxero nu-

bibus celum. apparebit arcus meus
in nubibus et recordabor federis mei
uobiscum. et cum omni anima uiuen-

te que carnem uegetat. et non erit
ultra aque diluuij ad delendam uni-

uersam carnem. Eruntque arcus meus
in nubibus. et uidebo illum et recor-

dabor federis mei sempiterni: quod
pactum est inter deum et inter omne

animam uiuentem. uniuersę carnis
que est sup̄ terram. Dixitque deus ad
noe. Hoc erit signum federis: quod

constitui inter me et omnem car-

nem sup̄ terram. **E**rant igitur fi-

lij noe qui egressi sunt de archa:
sem. cham. et iapheth. Porro cham:

ipse est pater chanaan. Tres isti sunt
filij noe. et ab his disseminatum est

omne hominum genus sup̄ uniuersam
terram. Cepitque noe uir agri-

cola exercere terram. Et plantauit
uineam. bibensque uinum inebriatus

est. et nudatus in tabernaculo suo.
Quod cum uidisset cham pater cha-

naan uerenda scilicet patris sui. esse
nudata: nunciauit duobus fratribus sui-

bus suis. Dixitque. Benedictus deus
sem: sit chanaan seruus eius. Dila-

tet deus iapheth. et habitet in taber-

naclis sem: sitque chanaan seruus
eius. **V**ixit autem noe post diluui-

um: trecentis quinquaginta annis.
Et impleti sunt omnes dies eius nonage-

torum quinquaginta annorum: et mor-

tuus est. **H**ęc generationes filiorum
noe: sem. cham. et iapheth. Natique sunt

eis filij post diluuium. Filij iapheth:
gomer. et magog. et madal. Jatan. et

thubal. et masoch. et thiras. Porro
filij gomer. ascenez. et rifaz. et thogor-

ma. Filij autem Jatan: helisa. et char-

sis. cecchim. et dodanim. Ab his dnu-

se sunt insule gentium in regionibus
suis: unusquisque secundum linguam et

familias in nationibus suis. Filij au-

tem cham: chus. et mesraim. et fuch.
et chanaan. Filij chus: saba. et euila.

et sabatha. regina. et sabathaca. Filij
regina: saba. et dadam. Porro chus:

genuit nemrod. Ipse cepit esse po-
tens in terra: et erat robustus uena-

tor coram deo. Ab hoc exiit pro-
uerbiu: quasi nemrod robustus ue-

nator coram domino. Fuit autem princi-

pium regni eius. babilon. et arach.

et archad. et chalanne: in terra sen-

naar. De terra illa egressus est assur:

et edificauit ninuen. et plateas ci-

uitatis. et chale. Resen quoque inter

ninuen et chale: hec est ciuitas ma-

gna. At uero mesraim genuit ludim.

et ananim. et laabim. neptum et

phetrusim. et celsum. De quibus

egressi sunt philistim. et capturim.

Canaan autem genuit sidonem

J. xxiii.

sunt

J. xxv.

primogenitū suum. etheū. et iebu
seum. et amorreum. gegerseum. eue
um. et aracheum. sineum. et aradi
um. samarithen. et amatheum.

Et post hęc disseminati sunt po
puli chananeorū: factiq; sunt ter
mini chanaan uenientib; a sydo
ne geraram usq; gazam: donec in
grediaris sodomam et gomorrām.
et adaman et soboim usq; lesam.

Hij filij cham. in cognationib; et
linguis et generationib;: terrisq; et
genitib; suis. De sem quoq; nati sūt
patre omnium filiorū heber frē ia
pheth maiore. Filij sem. aelam et
assur. et arfaxat. et lud. et aram. Filij
aram: us et ul et geter. et mes. At ū
arfaxat genuit sale: de quo natus
est heber. Natq; sunt heber filij
duo. nomen uni phaleg eo qd' in
dieb; eius diuisa sit terra: et nomen
fr̄is eius iectan. Qui iectan genuit

helmodad et saleph. et asarmoth.
iare. et ad uiam. et uzal. decla. et ebal.
et abimabel. saba. et ophir. et etula.
et iobab. Om̄s isti filij iectan. Et fa
cta est habitatio eorū demessa p
gentib; usq; sephar montē orien
talem. Isti filij sem: scdm cognati
ones et linguas et regiones in gen
tib; suis.

Hęc familie noe: iuxta
populos et nationes suas. Ab his di
uise sunt gentes in terra post dilu
uium. Erat autē terra labij unius:
et sermonū eorundem. Cumq; pro
fiscerentur de oriente inuenerūt
campum in terra sennaar et habi
tauerunt in eo. Dixitq; alter ad pri
mum suum. Venite faciamus late
res: et coquamus eos igni. habue

runtq; lateres pro saxis: et bitumen
p cemento. Et dixerunt. Venite fa
ciamus nobis ciuitatē et turrem cui
culmen ptingat ad celū. et celebre
mus nomen nr̄m anteqm̄ diuida
mur in uniuersas terras. Descendit
autē dñs ut uideret ciuitatem et
turrem: quam edificabant filij adā.
Et dixit. Ecce unus est popls et unū
labium om̄ib;. Cepuntq; hoc face
re nec desistent a cogitationib; suis.
donec eas ope compleant. Venite
igitur descendamus et confundam̄
ibi linguā eorum: ut n̄ audiat un̄
quisq; uocem pximi sui. Atq; ita di
uisit eos dñs ex illo loco in uniuersas
terras: et cessauerunt edificare
ciuitatem. Et iccirco uocatuū est no
men eius babel: quia ibi confusum
est labium uniuerse terre. et inde
disspsit eos dñs sup faciem cuncta
rum regionū. Hęc generationes sem.
Sem centum erat annorū quando
genuit arfaxad: biennio post dilu
uium. Uixitq; sem postquam genu
it arfaxad: quingentis annis. et ge
nuit filios et filias. Porro arfaxad
uixit triginta quinq; annis. et genu
it sale. Uixitq; arfaxat postquam
genuit sale trecentis trib; annis: et
genuit filios et filias. Sale quoq;
uixit triginta annis: et genuit he
ber. Uixitq; sale postqm̄ genuit he
ber quadringentis trib; annis: et
genuit filios et filias. Uixit autem
heber triginta quatuor annis: et ge
nuit phaleg. Et uixit heber postqm̄
genuit phaleg. quatringsentis tri
ginta annis: et genuit filios et fi
lias. Uixit quoq; phaleg triginta

annis: et genuit reu. Uixit autem
 phaleg postquam genuit reu ducentis
 nouem annis: et genuit filios et
 filias. Vixit autem reu triginta duo-
 bus annis: et genuit saruch. Uixit
 uero reu postquam genuit saruch.
 ducentis septem annis: et genuit fi-
 lios et filias. Vixit uero saruch trigin-
 ta annis: et genuit nachor. Uixitq;
 saruch postquam genuit nachor du-
 centis annis: et genuit filios et filias.
 Vixit autem nachor uiginti nouem an-
 nis: et genuit thare. Uixitq; nachor
 postquam genuit thare. centum de-
 cem et nouem annis: et genuit fi-
 lios et filias. Vixitq; thare septuagin-
 ta annis: et genuit abram. et nachor.
 et aran. **H**ec sunt generationes tha-
 re. Thare genuit abram. et nachor
 et aran. Porro aran genuit loth. Mor-
 tuusq; est aran ante thare patrem suum:
 in terra natiuitatis sue in ur chalde-
 orum. Duxerunt autem abram et na-
 chor uxores. Nomen uxoris abram sa-
 rai: et nomen uxoris nachor melcha
 filia aran patris melche et patris
 iesche. Erat autem sara sterilis: nec ha-
 bebat liberos. Gultit itaq; thare abra-
 m filium suum. et loth filium aran fi-
 lij sui et sarai nurum suam uxorem
 abram filij sui: et eduxit eos de ur
 chaldeorum. ut iret in terram chanaan.
 Ueneruntq; usq; aran: et habitaue-
 runt ibi. Et facti sunt dies thare
 ducentorum quinq; annorum: et mor-
 tuus est. in aran. **D**ixit autem dñs
 ad abram. Egredere de terra tua
 et de cognatione tua: et de domo
 patris tui. et ueni in terram quam
 monstrabo tibi. Faciamq; te in gen-

tem magnam: et benedicam tibi et
 magnificabo nomen tuum. erisq; be-
 nedictus. Benedicam benedicientib;
 tibi. et maledicam maledicentibus
 tibi: atq; in te benedicentur uniuerse
 cognationes terre. Egredius est itaq;
 abram sicut precepit ei dñs: et iuit
 cum eo loth. Septuaginta quinq; an-
 norum erat abram: cum egredereetur
 de aran. Gultitq; sarai uxorem suam:
 et loth filium fr̄is sui. uniuersamq;
 substantiam quam possederant. et
 animas quas fecerant in aran. **E**t
 egressi sunt ut irent in terram cha-
 naan. Cumq; uenissent in eam per-
 transiuit abram terram usq; ad locum
 sichem et usq; ad conuallem illustrem.
 Chananeus autem tunc erat in terra.
Apparuitq; dñs abram: et dixit ei. Se-
 mini tuo dabo terram hanc. Qui
 edificauit ibi altare dño: qui appa-
 ruerat ei. Et inde transgrediens ad
 montem. qui erat contra orientem
 bethel. tetendit ibi tabernaculum
 suum: ab occidente habens bethel.
 et ab oriente ai. Edificauit quoq; ibi
 altare dño: et inuocauit ibi nom̄ ei.
 Perrexitq; abram: uadens et ultra p-
 grediens ad meridiem. Facta est autem
 famel in terra: Descenditq; abram in
 egyptum. ut pegrinaret ibi. Preua-
 luerat enim famel in terra. Cumq;
 ppe esset ut ingrederetur in egyp-
 tum: dixit sarai uxori sue. Noui qd
 pulchra sis mulier. et quod cum ui-
 derint te egyptij: diccūri sunt uxor
 illius est. et interficient me. et te re-
 seruabunt. Dic ergo obsecro te quod
 soror mea sis: ut bene sit michi pro-
 pter te. et uiuat anima mea ob

grām tuā. Cum itaq; ingressus esset
 abram egyptū: uiderunt egyptij mu-
 lierem quod esset pulchra nimis. Et
 nunciauerunt p̄ncipes pharaoni: et
 laudauerunt eam apud illum. Et
 sublata est mulier: in domum pha-
 raonis. Abram uero bene usi sunt
 p̄pter illam. Fueruntq; ei oues et bo-
 ues: et asini et serui. et famule et
 cameli. Flagellauit autē dñs phara-
 onem plagis maximis et domum ei:
 p̄pter sarai uxorem abram. Vocauitq;
 pharao abram: et dixit ei. Quidnā
 est quod fecisti michi? Quare non
 indicaisti quod uxor tua esset? Quā
 ob causam dixisti esse sororem tuā
 ut tollerem eam michi in uxorem?
 Nunc igitur ecce coniunx tua: acci-
 pe eam et uade. Precepitq; pharao
 sup abram uiris. et deduxerunt eū
 et uxorem illius: et omnia que ha-
 bebat. **Cxiii.** Ascendit ergo abram de egypto:
 ipse et uxor eius. et omnia que
 habebat. et loth cum eo: ad austra-
 lem plagam. Erat autē diues ualde:
 in possessione argenti et auri. Reuer-
 susq; est per iter quo uenerat a meri-
 die in bethel: usq; ad locum ubi p̄us
 fixerat tabernaculum. inter bethel
 et ai. in loco altaris qd' fecerat prius.
 et inuocauit ibi nomen dñi. Sed et
 loth qui erat cum abram fuerunt
 greges ouium et armenta et taber-
 nacula nec poterat eos capere terra
 ut habitarent simul. Erat quippe
 substantia eorū multa: et non qui-
 bant habitare communiter. Vnde
 et facta est rixa: inter pastores gregū
 abram et loth. **Cxxxii.** Eo autem tempore:
 chananeus et pherezus habitabāt

in illa terra. Dixit ergo abram ad loth.
 Ne queso sit iurgium inter me et te.
 et inter pastores meos et pastores tuos.
 Fratres enim sumus. Ecce uniuersa ter-
 ra coram te est. Recede a me obsecro.
 Si ad sinistram ieris. ego dextram te-
 nebo. Si tu dextram elegeris: ego ad
 sinistram pergam. Eleuatis itaq; loth
 oculis uidit omnē circa regionē ior-
 danis: que uniuersa irrigabātur an-
 tequā subuerteret dñs sodomam et
 gomozram. sicut paradysus dñi. et
 sicut egyptus uementib; in segor. Ele-
 gitq; sibi loth regionem circa iorda-
 nem: et recessit ab oriente. Diuisiq; f̄
 alterutrū a fr̄e suo. Abram habitauit
 in terra chanaā & loth moratus est in
 oppidis que erant circa iordanē. ha-
 bitauitq; loth in sodomis. Homines
 autē sodomit̄. pessimi erant. et pec-
 catores coram dño nimis. **Cxxxiii.** Dixitq;
 dñs ad abram. postqm̄ diuisus est
 loth ab eo. Leua oculos tuos: et uide
 a loco in quo nunc es. ad aquilonem
 et meridiem. ad orientem et occiden-
 tem. Omnem terram quam conspicias
 tibi dabo et semini tuo usq; in sempi-
 ternum. Faciamq; semen tuum: sicut
 puluerem terre. Siquis hominum
 posset numerare puluerem: semen
 quoq; tuum numerare poterit. Sur-
 ge et pambula terram in longitudi-
 ne et latitudine sua: quia tibi datu-
 rus sum eam. Mouens igitur abram
 tabernaculum suum uenit et habi-
 tauit iuxta conuallem mambre qd'
 est in hebron. Edificauitq; ibi altare
 dño. **Cxxxiiii.** Factum est autē in illo tem-
 pore: ut amraphel rex sennaar et
 arioth rex ponti. et chordorlahomoz

Cxiiii.

et tertio decimo recesserunt ab eo. Igitur anno quartodecimo uenit chodorla homor et reges qui erant cum eo. percusseruntque raphaim in astaroth carnaim et zuzim cum eis. et enim in saue carathaim et chorreos in montibus; seir usque ad campestria pharan: que est in solitudine. Reuersique sunt et uenerunt ad fontem mesphat ipsa est cades. et percusserunt omnem regionem amalechitarum: et amorreum. qui habitabat in asafon thamar. Et egressi sunt rex sodomorum et rex gomorre. rexque adame. et rex seboim. necnon et rex bale que est segor: et direxerunt aciem contra eos in ualle siluestri. scilicet aduersum chodorlabomor regem elamitarum. et thadal regem gentium. et amraphel regem sennaar. et arioch regem ponti. quatuor reges aduersum quinque. Vallis enim siluestris habebat puteos multos: bituminis. Itaque rex sodomorum et rex gomorre terga uerterunt: cecideruntque ibi. Et qui remanserunt: fugerunt ad montem. Tulerunt autem omnem substantiam sodomorum et gomorre. et uniuersa que ad cibum pertinent et abierunt. necnon et loth et substantiam eius filium fratris abra que habitabat in sodomis. Et ecce unus qui euaserat nunciauit abra hebreo: qui habitabat in conuallem mambre amorrei fratris helchol et fratris aner. hi enim pepigerant fedus cum abra. Quod cum audisset abram captum uidelicet loth fratrem suum numerauit expeditos uernaculos suos trecentos decem et octo: et persecutus est eos usque dan. Et diuisis socijs irruit super eos

nocte: percussitque eos et persecutus est usque hoba que est ad leuam damasci. Rediitque omnem substantiam. et loth fratrem suum cum substantia illius: mulieres quoque et poplin. Egressus est autem rex sodomorum in occursum eius postquam reuersus est a cede chodorla homor et regum qui cum eo erant in ualle sabe que est uallis regis. At uero melchisedech rex salem proferens panem et uinum. erat enim sacerdos dei altissimi: benedixit ei et ait. Benedictus abram deo excelsio qui creauit deus celum et terram. et benedictus deus excelsus quo protegente hostes in manibus tuis sunt: et dedit ei decimas ex omnibus. Dixit autem rex sodomorum ad abram. Da michi animas: cetera tolle tibi. Qui respondit ei. Leuo manum meam ad dominum deum excelsium: possessorem celi et terre: quod a filo subteminis usque ad corrigiam calige non accipiam ex omnibus que tua sunt. ne dicas ego ditauit abram: exceptis his que comederunt iuuenes et partibus uirorum. qui fuerunt mecum aner. et escol. et mamre isti accipient partes suas. **H**is ita transactis: factus est sermo domini ad abram per uisionem dicens. noli timere abram. Ego protector tuus sum: et merces tua magna nimis. **D**ixitque abram. Domine deus quid dabis michi? Ego uadam absque liberis. et filius procuratoris domus mee: iste damascus eliezer. Addiditque abram. Michi autem non dedisti semen: et ecce uernaculus meus erit heres meus. Statimque sermo domini factus est ad eum: dicens. Non erit hic heres tuus. sed qui egredietur de utero tuo ipsum

habebis heredem. Eduxitq; eum foras: et ait illi. Suspice celum: et numera stellas si potes. Et dixit ei. Sic erit semen tuum. Credidit abram dño: et reputatum est illi ad iusticiam. Dixitq; ad eum. Ego dñs qui eduxi te de ur chaldeorum: ut darem tibi terram istam. et possideres eam. At ille ait. Dñe d's unde scire possum. qd' possessurus sim eam: Et respondens dñs. Sume inquit michi uac cam triennem. et capram trimam. et arietem annozũ trium. turturẽ quoq; et columbam. Qui tollens uniuersa hec: diuisit ea pmediũ et utrasq; partes contra se altrinsec' po sult. Aues autem non diuisit. Des cenderuntq; uolucres sup cadaue ra. et abigebat eas abram. Cumq; sol occumberet sopoz irruit sup abra: et horroz magnus et tenebrosus in uasit eum. Oictũq; est ad eum. Scito prenoscent quod peregrinũ futurum sit semen tuum in terra non sua: et subiciet eos seruituti. et affligent quadringentis annis. Ueruntamen gentem cui seruturi sũ: ego iudicabo. Et post hec egredien tur cum magna substantia. Tu au tem ibis ad patres tuos: in pace sepul tus in senectute bona. Generatione autẽ quarta reuertentur huc. Nec non enim complete sunt iniquita tes amorreorum usq; ad presens tẽ pus. Cum ergo occubisset sol: facta est caligo tenebrosa et apparuit ci banus fumans et lampas ignis tran siens inter diuisiones illas. In die il lo pepigit dñs cum abram fedus di cens. Semini tuo dabo terram hanc

a fluuio egypti usq; ad fluuiũ magnũ eufrata ten. Cineos et cinezeos. cedmoneos. et etheos. et pherezeos. raphaim q; et amorreos. et chananeos. et geger seos et iebuseos. Igitur sarai uxor a bram non genuerat liberos: sed ha bens ancillam egyptiam nomine a gar. Dixit marito suo. Ecce cõclusit me d's ne parerem. Ingredere ad an cillam meam. si forte salum ex illa suscipiam filios. Cumq; ille adqui euiset deprecanti. tulit agar egypt iam ancillam suam post annos de cem quam habitare cepant inter ra chanaan: et dedit eam uiro suo uxorem. Qui ingressus est ad eam. At illa concepisse se uident: despexit dñam suam. Dixitq; sarai ad abram. Iniq; agis contra me. Ego dedi ancil lam meam in sinu tuo: que uidẽs quod concepit despectu me ha bet. Iudicet dñs: inter me et te. Et respondens abram. ecce ait an cilla tua in manu tua est. Utere ea ut libet. Affligente igit eam sa rai: fugam inijt. Cumq; inuenisset illam ang'ls dñi iuxta fontẽ aque in solitudine qui est in uia sur in deserto: dixit ad illam. Agar ancilla sarai unde uenis aut quo uadis? Que respondit. A facie sarai dñe mee fugio. Dixitq; ang'ls dñi ei. Re uertere ad dñam tuam: et humili are sub manu ipsius. Et rursũ. Multiplicans multiplicabo semen tuum: et non numerabitur pre multitudinẽ. Ac deinceps. Ecce in quit concipies et paries filiũ: et uo cabis nomen eius ismabel eo quod audierit dñs afflictionem tuam.

¶ xvi.

xx

Hic erit ferus homo. Manus ei contra omnes: et manus omnium contra eum. Et e regione uniuersorū fr̄m suorum: figet tabernacula. Uocauit autē nomen dñi qui loquebat̄ ad eam: tu d̄s qui uidisti me. Dixit enim. Profecto hic uidi posteriora uidentis me. Propterea appellauit puteum illum: puteū uiuentis et uidentis me. Ipse est inter cades et barad. Peperitq; agar abram filiū: qui uocauit nomen ei ismabel. Octoginta et sex annorū erat: qñ do peperit ei agar ismabelem. *xxxiii.*

Cxvii. **P**ostquā uero nonaginta et nouē annorum esse cepat. apparuit ei dominus dixitq; ad eum. Ego dñs omnipotens. Ambula coram me et esto p̄fectus: ponamq; fedus meum inter me et te: et multiplicabo te uehementer nimis. Cecidit abram pronus in faciem. Dixitq; ei d̄s. Ego sum: et pactū meū tecum. Erisq; pater multarū gentium. Nec ult̄ uocabitur nomen tuum abram. sed uocaberis abraham: quia patrem multarū gentiū. constituisti. Faciamq; te crescere uehementis sime et ponā in gentib;: regesq; ex te egredientur. Et statuam pactū meum inter me et te. et inter semen tuū post te in generationib; suis federe sempiterno: ut sim d̄s tuus et semini tuo post te. Daboq; tibi et semini tuo terram p̄grinationis tue. omnemq; terram chanaan in possessionem eternam: eroq; d̄s eorū. Dixit uerum d̄s ad abraham. Et tu ergo custodies pactum meum: et semen tuū post te

in generationibus suis. Hoc est pactū quod obseruabitis inter me et uos: et semen tuum post te. Circumcides ex uobis omne masculinū et circumcides carnem preputij ur̄i: ut sit in signū federis inter me et uos. In fanis octo dierū circūcietur in uobis: omne masculinū in generationib; ur̄is. tam uernaculus quam emptiuus. circūcietur: et quicūq; non fuerit de stirpe ur̄a. eritq; pactum meum in carne ur̄a in fedus eternum. Masculus cuius preputij caro circūcisa non fuerit delebitur anima illa de poplō suo: quia pactum meum irritum fecit. Dixit quoq; dñs ad abraham. Sarai uxore tuam non uocabis sarai: sed sarram. Et benedicam ei: et ex illa dabo tibi filium. cui benedicturus sum. Erig; in nationes. et reges poplōy orient̄ ex eo. Cecidit abraham in faciem: et risit dicens in corde suo. Putasne centenarius nasceretur filius. et sara nonagenaria pariet: Dixitq; ad dñm. Vtinam ismabel uiuat coram te. Et ait d̄s ad abraham. Sara uxor tua pariet tibi filium: uocabisq; nomen eius isaac. Et constituam pactum meum illi in fedus sempiternū: et semini eius post eū. Super ismabel quoq; exaudiui te. Ecce benedicam ei. et augebo et multiplicabo eum ualde. Duodecim duces generabit: et faciam illum in gentem magnam. Pactum uero meū statuam ad isaac: quem pariet tibi sara tempore isto in anno altero. Cumq; finitus esset sermo loquentis cum eo: ascendit d̄s ab abrahā.

Tulit autē abraham ismabelem fili-
um suum et om̄s uernaculos dom̄
sue uniuersosq; quos emerat cunctos
mares ex om̄ib; uiris domus sue. et
circumcidit carnē preputij eorum
statim in ipso die. sicut preceperat
ei dñs. Abraham nonaginta nouem
erat annorum. quando circumci-
dit carnem preputij sui: et isma-
bel filius eius. tredecim annos im-
pleuerat temporū circumcisionis
sue. Eadem die circumcisus est abra-
ham et ismabel filius eius. et om̄s
uiri domus eius tam uernaculi quā
ēptij. et alienigene pariter circū-
cisī sunt. **A**pparuit autē ei dñs in
conualle in ambre. sedenti in ostio
tabernaculi sui: in ipso seruore diei.
Cumq; eleuasset oculos: apparuerūt
ei tres uiri stantes ppter eum. Quos
cum uidisset cucurrit in occursum
eorum de ostio tabernaculi. et ad-
orauit in terra et dixit. Dñe si in-
ueni grām in oculis tuis ne transe-
as seruum tuum: sed asseram pau-
xillū aque et lauentur pedes ur̄i
et requiescat sub arbore. Ponamq;
bucellam panis: et confortetur cor
ur̄i. Postea transibitis. Icaro enim
dedinastis ad seruum ur̄i. Qui di-
xerunt. Fac ut loquutus es. Festina-
uit abraham in tabernaculum ad
saram: dixitq; ei. Accelera tria sara
simile: commisce et fac subaneri-
cios panes. Ipse uero ad armentum
cucurrit. et tulit inde utulū tener-
rimum et optimū deditq; puero.
Qui festinauit: et coxit illum. Tu-
litq; butirum et lac et utulū quē
coxerat. et posuit coram eis. Ipse ū

stabat iuxta eos: sub arbore. Cumq;
comedisset: dixerunt ad eum. Vbi est
sara uxor tua: Ille respondit. Ecce in
tabernaculo est. Cui dixit. Reuertens
ueniam ad te tempore isto uita comi-
te: et habebit filium sara uxor tua.
Quo audito sara: risit post ostium
tabernaculi. Erant autē ambo senes
puette etatis: et desiderant sare fieri
muliebria. Que risit occulte dicens.
Postq̄m consenui et dñs m̄s uetulus
est uoluptati opam dabo: Dixit au-
tem dñs ad abraham. Q̄re risit uxor tua
sara dicens. num uero paritura sū
anus: Numqd deo est quicqm̄ dif-
ficile: Iuxta conditū reuertar ad te
hoc eodem tempore uita comite: et
et habebit sara filium. Negauit sara
dicens. non risi: timore p̄territa. Dñs
autē. non est inqt̄ ita: sed risisti. Cū
ergo surrexissent inde uiri: direxe-
runt oculos contra sodomam et go-
morrām. et abraham simul gradie-
batur deducens eos. Dixitq; dñs.
Num celare potero abraham que
gesturus sum. cum futurus sit in
gentē magnam ac robustissimam.
et benedicende sint in eo omnes
nationes terre: Scio enī quod pre-
cepturus sit filiis suis et domui sue
post se ut cūstiant uiam dñi. et fa-
ciant iusticiam et iudicium ut ad-
ducatur dñs ppter abraham omnia
que locutus est ad eum. Dixitq; dñs.
Clamor sodomorū et gomorre mul-
tiplicatus est: et peccatū eorū ad-
grauatum est nimis. Descendam
et uidebo utrū clamorē qui uenit
ad me ope compleuerint. an non
est ita: ut sciam. Conuerteruntq;

Gen. xviii

27

se inde uiri: et abierunt sodomam. **Abraham** uero adhuc stabat corā dño. Et appropinquans ait. Num quid perdes iustum cum impio? Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate pibunt simul. et non parcel loco illi ppter quinquaginta iustos si fuerint in eo: Absit a te ut re hanc facias et occidas iustum cum impio: fiatq; iustus sicut impius. Non est hoc tuum. Qui iudicas omnem terram: nequaquam facies iudicium. Dixitq; dñs ad eum. Si inuenero sodomis quinquaginta iusto in medio ciuitatis. dimittam omni loco ppter eos. Respondens abraham: ait. Quia semel cepi loquar ad dñm meum: cum sim puluis et cinis. Quid si minus quinquaginta iustis quinque fuerint. delebis ppter quinque uniuersam urbem? Et ait. Non delebo: si inuenero ibi quadraginta quinque. Rursumq; loquutus est ad eum. Sin autē quadraginta inuenti fuerint quid facies? Ait. Non periciam ppter quadraginta. Ne queso inquit indigneris dñe: si loquar. Quid si inuenti fuerint ibi triginta? Respondit. Non faciam si inuenero ibi triginta. Quia semel ait cepi: loquar ad dñm meum. Quid si inuenti fuerint ibi uiginti? Ait. Non interficiam ppter uiginti. Obsecro inquit ne irascaris dñe: si loquar adhuc semel. Quid si inuenti fuerint ibi decem? Dixit. Non delebo ppter decem. Abiit dominus postquam cessauit loqui ad abraham: et ille reuersus est

in locum suum. **Veneruntq; duo** angeli sodomam uespere: sedente loth in forib; ciuitatis. Qui cum uidisset eos. surrexit et iuit obuiam illis. et adorauit pñus in terram: et dixit. Obsecro dñi declinate in domum pueri ur̄i: et manete ibi. Lauate pedes uestros. et mane pficiamini in uiam ur̄am. Qui dixerūt. Minime. sed in platea manebimus. Compulit illos oppido ut diuerterent ad eum. Ingressisq; domū illi fecit conuiuium: coxit azima et comederunt. Prius autē quam irent cubitum uiri ciuitatis uallauerūt domū simul a puero usq; ad senem: omnis popl̄s. Vocaueruntq; loth: et dixerunt ei. Ubi sunt uiri qui introierunt ad te nocte? Educ illos huc: ut cognoscamus eos. Egressus ad eos loth post tergum accedens ostiū: ait. Nolite queso fratres mei. nolite hoc malum facere. habeo duas filias: que necdum cognouerunt uirum. Educam ad uos eas. et ab utimini eis sicut uobis placuerit: dum modo uiris istis nichil faciatis mali. quia ingressi sunt sub umbra culminis mei. At illi dixerunt. Recede illuc. Et rursum inquirunt. Ingressus es ut aduena. nunquid ut iudices? Ge ergo ipsum: magis quā hos affligemus. Vm̄q; faciebant loth: uehementissime. Jam ppe erat ut infringere fores: et ecce miserunt manum uiri et introduxerunt ad se loth. clausuruntq; ostium. et eos qui erant foris percusserunt cecitate a minimo usq; ad maximū: ita ut ostium inuenire non possent. **Di-**

xerunt autem ad loth. Si habes hic que-
 piam tuorum generum. aut filios aut
 filias: omnes qui tui sunt educ de
 urbe hac. Delebimus enim locum istum:
 eo quod increuerit clamor eorum
 coram domino: qui misit nos ut perdamus
 illos. Egressus itaque loth loquutus est
 ad generos suos qui accepturi erant
 filias eius: et dixit. Surgite egredi-
 mini de loco isto: quia delebit dominus
 civitatem hanc. Et uisus est eis: quasi
 ludens loqui. Cumque essent mane:
 coegebant eum angeli dicentes. Surge
 et tolle uxorem tuam. et duas filias
 quas habes: ne et tu pariter peras
 in scelere civitatis. Dissimulante illo
 apprehenderunt manum eius. et
 manum uxoris eius. ac duarum filiarum
 eius: eo quod parceret dominus illi. Et edu-
 xerunt eum: posueruntque extra civi-
 tatem. Ibi loquuti sunt ad eum: di-
 centes. Salua animam tuam. Noli
 respicere post tergum. nec stes in om-
 ni circa regione: sed in monte saluum
 te fac. ne et tu simul pereas. Dixitque
 loth. ad eos. Queso domine mi quia in-
 uenit seruus tuus gratiam coram te:
 et magnificasti misericordiam tuam quam
 fecisti mecum. ut saluares animam
 meam: nec possum in monte salua-
 ri. ne forte apprehendat me malum
 et moriar: Est ciuitas hec iuxta ad
 quam possum fugere. parua et salua-
 bor in ea. Nunquid non modica est
 et uiuet anima mea: Dixitque ad eum.
 Ecce etiam in hoc suscepi preces tuas:
 ut non subuertam urbem pro qua
 loquutus es. Festina et salua te ibi:
 qui non potero facere quicquam. do-
 nec ingrediaris illuc. Iccirco uocatum

est nomen urbis illius segor. Sol egres-
 sus est super terram: et loth ingressus
 est segor. **I**gitur dominus pluit super sodo-
 mam et gomorrham sulphur et ignem
 a domino de celo. et subuertit ciuitates
 has. et omnem circa regionem. uniuersos
 habitatores urbium. et cuncta ter-
 re uidentia. Respiciensque uxor eius post
 se: uersa est in statuam salis. Abraham
 autem confurgens mane. ubi steterat
 prius cum domino: intutus est so-
 domam et gomorrham. et uniuersam
 terram regionis illius: uiditque ascen-
 dentem fauillam de terra. quasi for-
 nacis fumum. Cum enim subuerte-
 ret dominus ciuitates regionis illius. recor-
 datus est abrahe: et liberauit loth
 de subuersione urbium. in quibus
 habitauerat. Ascenditque loth de se-
 gor: et mansit in monte. duę quoque
 filie eius cum eo. Timuerat enim ma-
 nere in segor: et mansit in spelunca
 ipse et duę quoque filie eius cum eo.
 Timuerat enim manere in segor: et
 mansit in spelunca. ipse et duę filie
 eius. Dixitque maior ad minorem. Pater
 noster senex est: et nullus uiuorum
 remansit in terra qui possit ingre-
 di ad nos. iuxta morem uniuerse
 terre. Veni inebriemus eum uino.
 dormiamusque cum eo: ut seruare
 possimus ex patre nostro semen. Dede-
 runt itaque patri suo bibere uinum
 nocte illa. Et ingressa est maior:
 dormiuitque cum patre. At ille non
 sensit. nec quando accubuit filia.
 nec quando surrexit. Altera quoque
 die: dixit maior ad minorem. Ecce
 dormiui heri: cum patre meo. De-
 mus ei bibere uinum etiam hac